

ՔԱՐՈՉԽՈՍԱԿԱՆ

Տ. ՄԻՔԱՅԵԼ ԵՂԻՍԿՈՂՈՍ ԱԶԱՊԱՆՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉՐ՝

ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ

ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ ՈՒԽՏԻ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(11 մայիսի 2003 թ.)

*Էջմիածինը դարեր շարունակ եղել է հայ
ժողովրդի հույսը, դարեր շարունակ
հեղափոխումների է ենթարկվել և այսօր
գոյություն ունի հայ ժողովրդի համար:
(Արարակ եպս. Սմբարյանց)*

«Յանուն Տօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամեն»:

Ձերդ Սրբություն Վեհափառ Տեր, ահա Շիրակի թեմի ուխտավոր ժողովուրդը Քրիստոսի Հարության կենսախիղճ ավերիստով ողջունում է Ձեզ՝ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսին, Հայոց Եկեղեցու 132-րդ գահակալին: Այսօր և՛ ժողովուրդ, և՛ իշխանություն, և՛ հոգևոր դաս եկել ենք ուխտի՝ վայելելու Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հովանին և սրանալու Ձերդ Սրբության օրհնությունները:

Ուրախ ենք և երջանիկ, և բառերն անգոր են նկարագրելու այն ուրախությունը, հուզումը, ցնծությունը և երանությունը, որ պատել է մեր բոլորի հոգիները, քանզի 1700-ամյա այս տոնատոմս մեզ բախտ վիճակվեց պատարագել այս հոբելյանական տարում, որպես Շիրակի թեմի առաջնորդ, և մեր ժողովրդին բախտ վիճակվեց վայելելու այս 1700-ամյա տոնատոմսի օրհնությունները: Եվ մեր ժողովրդի, իշխանության, հոգևոր դասի առաջին մաղթանքը պետք է լինի երկար կենաց արևշատություն Վեհափառ Հայրապետին, որպեսզի միշտ լուսավոր մնա 1700-ամյա այս հինավուրց տոնատոմս, մնա միշտ օրհնաբեր, մնա միշտ կենսաբեր և մնա միշտ ուխտավոր ժողովրդով լեցուն:

Այսօր մի պահ մերն է հերթը՝ խոնարհվելու Իջման Սուրբ Սեղանի առջև, սրանալու Միածնաեջ Սուրբ Սեղանի օրհնությունը և տանելու դեպի մեր աշխարհ՝ դեպի Շիրակ, որը հայրնի է իր եկեղեցասիրությամբ և իր նվիրումով ու հավատքով և ուխտավորի իր առաքելությամբ: Իրապես կցանկանայի, որպեսզի այս պահին քարերն աղաղակեին, որովհետև իմ խոսքերի պաշարը չի բավականացնելու՝ նկարագրել Էջմիածնի հմայքը, Էջմիածնի ուժը, Էջմիածնի գոյությունը և Ամենայն Հայոց Հայրապետության հեղինակությունը հայ ժողովրդի կյանքից ներս:

Արդեն քանի օր է, խորհում էի այն մասին, թե ինչ բնաբան ընտրեմ՝ խոսքս կառուցելու համար, զանազան գեղեցիկ, պերճաշուք, պերճախոս արտահայտություններ էին գալիս իմ միտքը, բայց ես ընտրեցի հեղուկալ նախադասությունը. «Էջմիածինը դարեր շարունակ եղել է հայ ժողովրդի հույսը, դարեր շարունակ հեղափոխումների է ենթարկվել և այսօր գոյություն ունի հայ ժողովրդի համար»: Ինչո՞ր ընտրեցի այս խոսքերը, որովհետև սրանք Շիրակի

թեմի ժամանակի առաջնորդ Արքակ եպս. Սմբատյանցի վերջին խոսքերն են՝ արքատանված 1937 թվականին, գնդակահարությունից առաջ:

Գիտենք բոլորս, թե ինչ հալածանքների և ինչ գրկանքների միջով անցավ Հայ Եկեղեցին, Ամենայն Հայոց Հայրապետությունը և նաև բոլոր թեմերը Հայաստան աշխարհի: Հեղափոխություն, այս նահապետի հոգևորականի վերջին խոսքերն ինձ համար եղան ուղենիշ՝ որոշակիացնելու Էջմիածնի խորհուրդը իմ մարքի ու հոգու մեջ և այն փոխանցելու նաև ձեզ:

Էջմիածինը դարեր շարունակ հույս է եղել հայ ժողովրդի համար: Անհուսության և անլուսության օվկիանոսում է եղել հաճախ մեր ժողովուրդը և, սակայն, այդ օվկիանոսում միշտ ունեցել է մի փարոս հուսն և լուսն: Այդ փարոսի անունը եղել է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին: Ի՞նչ փառապանքների բովով է անցել մեր ժողովուրդը և սակայն ավերարանական այն խոսքի համաձայն, թե հույսը երբեք չի ամաչեցնում, հույսը պետք է այս սքանչելի փառարկի մեջ, որը, որպես հրաշագործ սրբազանություն, թերևս համեմատելի չէ աշխարհի մեջ, որը, որպես հրաշագործ սրբազանություն, թերևս համեմատելի չէ աշխարհի մյուս սքանչելի փառարկների հետ, սակայն իր խորհրդով, իր բովանդակությամբ, իր ներշնչումով, իր հույսի և լուսնի փոխանցումով իրոք անհամեմատելի է աշխարհի փառածրուստ սփռված մեծաշուք շաք և շաք փառարկների հետ:

Այսօր էլ մենք ավելի լավ, ավելի բարձր պայմանների մեջ ենք ապրում, սակայն մեր ազգը չի կորված Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնից: Այսօր էլ մեր հույսը, մեր ապավենը մեր հավաքն է և մեր հավաքի սրբություն սրբոց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը, և որքան շնորհակալ ենք, որքան երախտապարտ ենք մեր հայրերին, մեր նախահայրերին, որ մեր Հայաստան աշխարհում կառուցեցին մի փառար, մի փուն, որը երբեք չի հնանում, փնկեցին մի ծառ, որը երբեք չի չորանում, և Ավետարանի կենարար աղբյուրից մի առու բխեցրին, որը երբեք չի ցամաքում: Եվ այդ ամենը խորացնում ենք այն խորհրդի մեջ, որն անվանում ենք Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին:

Այո, նահապետի եպիսկոպոսի խոսքերով Մայր Աթոռը դարեր շարունակ հեղափոխությունների էլ է ենթարկվել օրար նվաճողների կողմից և անցած փասնամյակներին, նամանավանդ 30-ական թվականների մութ տարիներին, հայի անուն կրող անձնավորությունների կողմից հեղափոխությունների է ենթարկվել՝ հավաքարիմ լինելով ավետարանական պարզամիտ, թե ձեզ ուղարկում եմ իբրև գառներ գայլերի մեջ: 1700 տարի շարունակ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը եղել է այդ գառնուկը գայլերի ոհմակի մեջ, բայց կարողացել է պահել իր ինքնությունը, պահել իր նպատակադրումը, պահել իր հավաքը, պահել իր խոսքովանությունը հանդեպ Քրիստոսի և նահապետության գնով հաճախ կարողացել է իր ժողովրդին պաշտպանել և պահպանել բոլոր քրեական փորձություններից:

Այո, Էջմիածինը գոյություն ունեցել է, ունի և ունենալու է հայ ժողովրդի համար: Մի Աթոռ է, մի Տաճար է, մի Սրբություն է, որը երբեք չի ծառայել ուրիշին, այլ ծառայել է միմիայն հայ ժողովրդի կենսական շահերին երեկ և այսօր և հավիտյան: Եվ Ամենայն Հայոց Հայրապետները, որ այս Մայր Աթոռում հանգրվանել են, գահակալել են, իրենց արքունիքներով լույսն են ավելացրել Լուսավորչի կանթեղի՝ ծառայելու համար ոչ թե մեկ ուրիշ օրար կայսրության կամ ժողովրդի, այլ ծառայելու համար ժողովրդին հայոց, և 1700 տարիներ հետո այդ կանթեղը շարունակում է լուսավորել, շարունակում է լուսավորել մեր ազգի ճանապարհը, շարունակում է լուսավորել մեր ճանապարհը՝ նաև ցույց տալով այն մոլորյալներին մեր

ազգի, թե ինչ սպասումների հեղինակ, ինչ ակնկալիքների հեղինակ անհրաժեշտ է, պարտ է, որ հայ մարդն ընթանա:

Իրոք, շարք քիչ ժողովուրդներ կարող են հայարտանալ այնպիսի մի խորհրդական գործությամբ, ինչպիսին ունի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը՝ հայ ժողովրդի համար: Այս պահին, 1700-ամյա այս խորհրդավոր փառաբան պատերից ներս, մեր մաղթանքը և աղոթքը չի կարող լինել այլ, քան աղոթել այս Սրբազնասուրբ Մայր Աթոռի անսասանության և հավիտենական ընթացքի համար և աղոթել Գահակալի՝ այսօրվա Գահակալի՝ Նորին Սուրբ Օծնություն Գարեգին Բ Վեհափառ Հայրապետի կենաց արևշարության համար: Թող մեր ուխտավորի աղոթքը հասնի երկինք, և Աստված Իր Բարեխնամ Աջը փարածի մեր ժողովրդի, մեր Եկեղեցու և ժողովրդի ու Եկեղեցու կենտրոն Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի վրա:

Շարունակներ ապրել ուխտավորի վճռականությամբ, ուխտավորի համառությամբ և ուխտավորի հավատքով և ուխտավորի աղոթքով նաև ցնցներ երկինքը, որպեսզի իրապես մեր ընթացքն այս նոր հազարամյակում, նոր հարյուրամյակում և այս առաջիկա փասնամյակներին լինի Աստված կենարար գործության և օրհնության ներքո:

Աղոթենք և մաղթենք, որ Տերն անսասան պահի մեր Մայր Եկեղեցին՝ Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնով, Ամենայն Հայոց Հայրապետով և մեր ողջ ուխտավոր ու հավատացյալ հոգևոր դասով ու ժողովրդով, Իր լույսը վառի մեր հոգիներից ներս՝ ցույց տալով իրական և ճշմարտացի ճանապարհը դեպի Արքայությունը Երկնից՝ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի ճանապարհի միջոցով:

«Շնորհ, սէր և խաղաղութիւն եղիցին ընդ ձեզ և ընդ ամենեւեւսնսն. ամէն»: